

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI
ÉS
TUDOMANYTERJESZTŐ
HETILAP

Főszerkesztő:

MEZŐFI VILMOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VII., Garay-uteza 32.,

a hová a megrendelések intézendők.

TARTALOM: A természettudomány. (Zempléni Árpád.) — Jób. (Nagy Endre.) — Eltemetve, elfeledve. (Wliskoeki Henrik.) — Mihaszna András közrendőr válogatott köpködései. — Petőfi levele. — Az Ujságírókról. — Külömfélék. — Világkrónika. — Buzaáarak. — Hüvelyesek. — Sertésáarak.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési ára negyedévre 1.20 kr., félévre 2.40 kr.

Megjelenik minden vasárnap.

Világkrónika.

Zavargás. Krakkóban antiszemita zavargások voltak. A zsidók közül sokat agyonütöttek. A csendőrség erre két földművest agyonlőtt.

Megmérgezett anyatej. Bécsben Angel Francziska munkásnő foszfort ivott és megitatta tejéből csecsemőjét. A gyermek is, meg az anya is belehalt.

Halálosan fejbe vágta. Agrison Domokos Tógyer egy karóval úgy vágta fejbe pajtását, Ruda Avrámot, hogy holtan rogyott össze.

Szétpattant léghajó. Bécsben a Falke nevű léghajó, a mikor már jó magasan volt, szétpattant. Szerencsére nem ült benne senki.

Megölte feleségét. Szabadkán egy kereskedősegéd hatszor rálőtt feleségére, mert nem akart visszamenni hozzá. Az asszony meghalt.

Lezuhant a vonatról. Karánsebesen lezuhant a vonatról egy fékező és szörnyet halt.

Lefejezés. Znaimban *bárddal* végeztek ki egy bűnöst. A kivégzésen ezrekre menő ember volt.

Négyfelé fűrészelt ujságiró. Hong-Kong kínai város közelében egy kis faluban *Zitte* német ujságirót négyfelé fűrészelték, mert a kínai császár nevét kiejtette.

8. szám.

Budapest, 1898. június 19.

III. évfolyam.

Felelős szerkesztő és kiadó : L. SZEDERKÉNYI NÁNDOR.
Szerkesztőség és kiadóhivatal : Garay-utca 32.

A természettudomány.

Irta : Zempléni Árpád.

Az egy isten hívésén alapuló Gondviselés bukófélben van. Mióta a világ a csillagászati fölfedezések következtében egyre tágul s az emberiség belát az égbe, rá kell jönnünk arra, hogy mi ránk gondot viselni és csak ezt a nekünk félig-meddig fölfedezett mindenséget eligazítani is kevés az Isten és a Mohammed.

Széditő gondolat ez, különösen a szabadban éjjel, a mikor az ég megmutatja nekünk igazi ábrázatát. Sötétség van mindenütt, melyben csak mint apró sziporkák, égnek a messze csillagvilágok.

És ebben a határtalan sötétségben anyagok parányai, épülő és hamvadó és kihült csillagvilágok milliárdjai mozognak, kerengnek. Másíthatatlan, belső törvények alakítják ki mindeniket azzá, a mi. Talán maga a százezer szeszélyű, esodás véletlen is, az ő kiszámíthatatlanságában, ily belső törvénynek van alávetve. A billiárdgolyó két izben sem forog egyformán, de mindig a nehézkedés törvényének, adott helyzeteinek megfelelően kell fordulnia. Két, makkból teljesen egybevágó, egyforma cserfa soha sem nőtt még, de saláta sem magzott fel belőle.

Mint a puskatöltésben a rejtett tűz, úgy rejtőzik a magban, a sejtben, az anyag minden parányában az ő külön rejtett törvénye.

E törvényeket egy okra, egy lényre, egy erőre visszavezetni akarni épp oly képtelen szándék, mint a szentháromság tétele, a kör négyszögösítése.

A kábuló bölcsész, a ki korlátoltságában nem látja be, hogy végokot keresni az idő és tér végtelenségében ostobaság, mert egy lépéssel sem vezet tovább; a lesujtott gondolkozó, a ki határtalanságban örvénylő élet láttára összes föltett kérdéseivel együtt leszédül; a vak, a bolond egy istenhívő, a ki gyermekkora óta megszokott kényelmes hitét nem akarja fel-

áldozni, mert férfikorában is gyermekcipőiben tipeg: — ezeknek kell az egyetlen végok, az élő teremtő, a szentháromság és a többi. Ezeknek is van szemük a látásra, de behunyják, hogy el ne szédüljenek; ezek számára is nyitva áll a természettudományok Noé bárkája, de ők inkább az egyistenhivés képzel szalmaszázába fogóznak.

Ezek ellenére is a természettudomány világnézet, ez a mai pogányság, oly nagy arányokban terjed, hogy az egyistenhivést már is aláásta. Maga az a jelenség, hogy a felekezetekből kiléphetést, a vallásbeli semlegességet törvénnyel kell biztosítanunk, azt mutatja, hogy sok már a magyar népben az, a ki csak a tényekben hisz és ellene van az egyistenhivésnek.

S így van ez máshol is.

De mikor lesz még ez a fölvilágosodottság a népé? Az ördögből rég csufot üz, a babonáitól megszabadult az egyszerű ember. Mikor fog már mosolyogni azon a Gondviselésen, a kire ma tyukját, barmát, gyermekeit és magát bizza.

Az egyistenhivésen alapuló vallásoknak két céljuk volt, egészséges embereket nevelni s kibékíteni őket a halál gondolatával. A zsidó vallásban is erősen kidomborodnak az egészségügyi intézkedések, hogy csak az egyistenről szóló sallangot kellene eldobni róla s egészen megfelelné a mai kornak. Az örök élete gondolata is fokozatosan fejlődhetik ki benne, az egészség és hosszú élet e sajátos vallásában.

A keresztény világnézet mellőzte a testet és léleknek nézve az elmét, örök életet ígért neki. A zsidó valláson még látszik, hogy közvetlenebbül a természetből meritették azok a gyermekes gondolkozású megfigyelők, a kiket pátriarkáknak hívunk; a keresztény világnézetben már inkább az észnek, az elvont bölcselkedésnek sorvasztó jelei mutatkoznak. A beteg, megromlott zsidó világnézetből, vegyülve görög, római, germán s egyéb nézetekkel s babonákkal, fejlett ki Európa egyedül üdvözítő egyistenhivése, az örök élet vallása. Lehet-e ez egészséges?

Ama pár száz év óta, melyet ujkorak nevezünk s mely, ma már látjuk, egy óriási világnézetváltozásnak, általános gondolkodásbeli megváltozásnak is kezdete volt: lassan elvesztette megbénító, elkábító erejét az örök élet vallása, a gondolkodást áthatották a régi pogányság eszméi, kezdődtek új irányú megfigyelések, új anyagok gyűjtése és megkezdődött a harcz is a hivatalos és nemhivatalos egyistenimádók és eretnekek között. Tulajdonképen előjátéka ez annak a nagy művelődésháborúnak, mely a nem is oly messze jövőben istenhivés és istenben nem hívés között le fog folyni.

Hiába beszéltek az örök élet papjai, rájöttünk lassan, hogy halál ellen nincs orvosság, hogy az a csalogató látszat, elménknél, érzékeinknél az a csodálatos játék, melyet öntu-

datnak, léleknek stbinek hívunk, meghal velünk, testünkkel együtt. Így lesz lassacskán újra kedves mi előttünk a mi testünk s így válik az orvostudomány és a néprajz lassanként az emberiség házi gondviselésévé.

Rájöttünk lassan, hogy a természet egy nagy rejtély, melyet nekünk se a papunk, sem a bibliánk nem tud megmagyarázni. Rájöttünk, hogy ez a nagy rejtély a maga csodálatos törvényeivel fölötte áll a mi Gondviselésünknek. Láttuk, hogy a mit az emberiség úgy tett, úgy épített, a hogy az a természet törvényeinek megfelel: *az megállt*. A mi azzal ellenkezett, *ledőlt*. A hegyével lefelé épített torony, bármennyire dicsőségére szolgálna is az istennek, nem állana fel karácsonytól új évig; a hibás szervezetű ember, bármiféle pap gyóntassa is, idő előtt és örökre meg fog halni.

Ennek a csodálatos dolognak következetes, okos, ezer irányu működését lesi, kutatja, derítgeti a természettudomány.

Sok a rejtvény, de sok a kutató is.

Mindenesetre közelebb jár az igazsághoz ez a vallás, mint minden eddigi.

Lassan el fogunk fordulni a paptól, a ki örök életet ígér, de egy körömméregtől sem képes megszabadítani bennünket s elmegyünk a hosszú élet és örök halál papjához, a ki nekünk egészséget ad. Bizunk majd benne, hiszen az orvos azt keresi: minő törvények miatt él az ember, mert látja, hogy ha e törvényeket elhanyagoljuk, elpusztulunk.

Nem fogunk irtózni a halál gondolatától, *ha tapasztaljuk, mily nyugodtan él-hal a természettudós*; ha látjuk, mily tiszta, háborítatlan elmével elemzi az életet és a halált, pedig ő is oly véget ér mint több ember- és állattársa és ezt tudja is, nemcsak érzi.

Egyébként jusson eszünkbe Sokrates *) utolsó mondása a halálról: Nem félelmes a halál. Ha van élet az e testin kívül s én az alvilágba jutok, nem kellemes és boldogító lesz-e oly halhatatlanokkal társalkodni ottan, mint Homeros **), Nagy Sándor.

Ha pedig örökös, öntudatlan álom a halál, az sem félelmetes. Hiszen a legmélyebb álom a legédesebb, a legüditőbb. *En nem félek elaludni.*

Miért lennének mi, a 19-ik század pogányai, kevésbé bölesek és bátrak, mint ez a régi pogány böles vala? . . .

*) Görög böles.

***) A legnagyobb görög költő.

Jób.

— Szatira. Irta: Nagy Endre. —

Ott ült Jób künn a tornáczon
S melengette öreg testét;
A nap lenn járt már a földön,
Oly szépek a nyári esték . . .

Oly szépek a nyári esték,
Mikor csillag ég az égen,
S mikor mélán bög a tehén
Valahol a falu végén.

Bög a tehén, vakkant az eb
És trillázik a fülemile,
Lágy éneke a nagy kertből
Gyönyörűen hangzik ide.

És stb., stb.
Hiszen tudják az egészet.
Ugy-e tudják, hogy mily remek
Télen-nyáron a természet?

Oh természet! műsaffiak
Pazarkezű meczénása;
Bő kincseit mind kitárja,
Hogy az egész lássa.

Közös préda a részese
A műsza minden fiának.
Nosza rajta! fényképészek
Nekiesnek fűnek-fának.

Majdnem olyan a másolat,
Mint minőt az Ur teremtett.
Azért hívják ök magukat
Szerényen félisteneknek.

No de térjünk már a tárgyra,
Igy diktálja az elmélet.
Ha kicsapok, bírálóm majd
Körmömre üt, attól félek.

Hja, mert édes jó olvasóm,
Nem mi vagyunk itt az urak!
Mellékes ám nagyon itten
Érdekesség és hangulat!

A jó műben a fődolog
A bölcs arány és semmi más!
T. i. hogy egy rőf versben
Ne legyen tíz rőf leírás!

T. i. ha már Adolár
Belészeret Rebekába,
Vegye gyorsan feleségül
S ne versikéljen a kába!

Tehát Jób a gangon ilve
Elnézte a nyugvó napot.
A konyhában, a tűzhelynél
Hű hitvese dudolgatott.

Leáldozott a nap már régen,
Letünt már tűz vörös képe,
Mikor egy Lévi-törzsbeli
Juhász állott Jób elébe.

Megsodorta libaszirtól
Napnál fényesb harcsa-bajszát.
„Édös gazdám” — eképp szólott —
„Mostan aztán sóhajthatsz hát!

Belénk ütött a sistergő
Hétczafrangu istennyila,
Tyűh, hogy az a sok szentségű
Jézus Krisztus, Szűz Mária.

Seritévszben elhullott a
Sok szép birkánk, mind valahány . . .“
Jób sóhajtott és ihletlett
Szelid mosoly játszott ajkán.

„Ne szitkozódj, bűnös ember;
Isten adta, visszavette,
A szándékát nem ösmerem,
De biztos, hogy bölcsen tette!

A sorsunk az Ur kezében,
Ő határoz csak felette,
Alázkodva hajtok fejet:
Az Ur adta, visszavette!”

Ámde lángban áll a hajlék
Egyszerre e pillanatban.
Terjed a láng, nincsen gátja,
Terjed, terjed szakadatlan.

A vész elől menekült Jób
Nagy sebten a szomszédházba.
Mögötte a füstgomolyban
Szállt a szikra karikázva.

Nemsokára jött a hírnök
A gyászsirály kárörvendve,
Elmesélte a pusztulást
Részletesen, sorra, rendre.

„Odaégett a jószágod,
Melyhez sehol sincs fogható.
Odaégett Csálé, Bimbó,
Huszár, Bársony és a Fakó.“

Jób jámboran mormolgatta :
— „Isten adta, visszavette,
A szándékát nem ösmerem,
De biztos, hogy bölcsen tette!“

„Odaégett három lányod,
Hebron bájos virágszáli,
Barna Mirjám, szőke Judith
És a szende szemű Száli!“

— „Széplányaim!“ No de mindegy
Isten adta, visszavette.
A szándékát nem ösmerem,
De biztos, hogy bölcsen tette!“

„Odaégett hitestársad,
Kelepelő nyelvű Jutka,
Huh! Ha láttad vón, a tüzet
Milyen boszorkánymód rugta!“

„Tyűh milliom! . . . Hát Jutka is?
Örrrdög adta, visszavette . . .
Szegény tatár . . . Istók ucsese,
Aj de bölcsen, de jól tette!“

Azután re bene gestü
Kuporodott le a földre,
Hamut öntve a fejére,
Testére gyászruhát öltve.

És eljöttek a sógorok
És a komák berzenkedve :
„Oh te mulya, tutyi-mutyi.
Gyáva Slemil térj eszedre!

Azt hiszed, hogy imádsággal
Megtérül majd szörnyű károd?
Ha a kezed összetéve
A sült galambocskát várod?

Szállj pörbe a sorsharaggal,
Mely így porba sujtott téged.
Ugorj talpra büszke daczczal,
Szidd az egész Istenséget!

És ha elbukol a harcban,
Elmondhatjuk : Férfi valál!
Asszony sorsa sopánkodás,
Férfi sorsa hősi halál!“

Jób felbámult a plafondra
És nyögött egy félmérföldöt.
Szörnyen bájos volt, a mikor
Ily ájtatos képet öltött.

„Megnyugvás az erényeknek
Örök fényű koronája.
A mi történt, bölcsen történt,
Ne beszéljünk! Spongyát rája!

Lesz még szőlő lágy kenyérrel,
Ha az Isten úgy akarja,
S ha más vélem a szándéka,
Hadd sujtson le sujtó karja.

Oh, csodák még ma is vannak,
És lesznek is mindörökké,
Csak az ember hitlenebb
S nem tud csodálkozni többé.“

Magyarok! Ily Jóbok vagyunk,
Kik szájtátva várva-várunk.
Bizalom a sült-galammban :
A mi erős, büszke várunk!

Eltemetve, elfeledve.

Rajz a cigány népéletből. — Irta: *Wlislócki Henrik*.

Péter cigány a társaival Bátos falu határára ért, hogy a Lombos-hegy oldalába vájt barlangot megint elfoglalja télire. Hozzálátott a barlangja tisztításához, rendezéséhez. Dűledező félben volt a barlang egyik oldala s meg kellett támasztani valami hatalmas fatönkkel. E célra Péter egy három öles nehéz cserfa-gerendát vett a faluban. A mint ezt a nehéz tetőt a hegylejtőn felfelé czipelte, hirtelen megállt és kezével lábához kapott.

— Mi bajod? — kérdezte öcsese, Stefi, a ki leszaladt a hegyről bátyja segítségére.

— Megerőltettem magamat, — mondá Péter, miközben nagy nehezen föllélegzett.

Aztán mindketten nekiláttak a nehéz cserfatetőnek.

Társai közül sokan úgy vélték, hogy innen eredt Koro Péter hosszú és fájdalmas betegsége, melyben a mult év óta sinlődik.

Mások szerint azért lett beteg, mert a mikor beköltözött a barlangjába, elfelejtette azt a régi cigány szokás szerint a betegség szellemei ellen csattantyumaggal kifüstölni.

Volt még egy harmadik vélemény, a vén asszonyoké. A cigánynál is van eset, hogy megerőlteti magát, de azért nem lesz beteg. Ha Péter nem valami nagyon szeretett is dolgozni legénykorában: de bezzeg kemény egy munkás vált belőle, a mióta Vörös Pólit két évvel ezelőtt elvette. Megszokta és elbirta a legnehezebb munkát is. Hát nem ment-e a mult nyáron még aratni is és nem visszatért-e három hét múlva a sátrakhoz, a nélkül, hogy kutya baja volna? Más cigány ember ezt ki nem bírja. De ő kibirta; s most a piszkafa czipelésétől lett volna beteg! Ostobaság az egész. S aztán Vörös Póli kifüstölte a barlangot, mielőtt behurczolkodtak volna; az nem határoz, akár az asszony, akár a férj füstöli ki, csak ki legyen füstölve. Nem ez az ok; hanem a Lolmiso betegségi szellem, az mászta meg Koro Péter hátát . . . Igen, a Lolmiso mászta meg a szegényt, máris csupa seb a háta. Száz szónak is egy a vége, Koro Péter nagyon beteg volt.

A tél derekáig még csak valahogy lábon lehetett a betegségtől, de aztán nem tudott többé felkelni. Elég nagy baj volt ez a hallgatag, szorgalmas emberre, a ki nősülése óta csaknem agyon dolgozta magát. Persze, a mig legény volt, máskép állt a dolog. Csak mulatni szeretett, dolgozott érte a Stefi öcsese, a ki szép egy legény volt, de nálánál még hallgatagabb. A leányok nem igen törődtek a két hallgatag testvérrel, mig végül Vörös Póli rászánta magát, hogy nőül megy Péterhez. S aztán volt is mit irigyeljenek tőle a cigánytársnői!

Neki semmi dolga sem volt; eleget dolgozott Péter meg Stefi, a ki nősülése után sem hagyta el bátyját. Együtt dol-

gozott, együtt kinlódott Péterrel, vele evett-ivott, de a pénzben nem kívánt osztozni, az mind Péteré volt. Mire is lett volna neki a pénz; csak egy szenvedélye volt, ha ugyan ez szenvedély: nagyon szeretett danolászni, de ezt is csak késő este, munka után s ez bizony egy árva krajczárjába sem került.

Kora tavaszi est. A szürkületben Stefi künn a barlang előtt eteti a család kecskáját. Nagy nehezen szerzette be a bátyja számára, mivel ez már csak tejes ételeket birt enni. Háttal volt a barlang bejárata felé fordulva és nem vette észre, hogy Póli is ott álldogál künn a szabadban. Néha undok bűz hatolt ki a barlangból. De rosszabb volt ennél a nyögés, melyet oda benn a barlangban az erős férfi ajkáról az elviselhetetlen nehéz kinok kifacsartak időnkint.

Egyszerre csak Stefi rákezdett a dalra:

— Mit csináljak én még itten!
Szép szavadnak mért is hittem;
Szerelmemnek rózsaszálát
Keserü epébe mártád!
Kis sátradat majd elhagyom,
Utra kisér a fájdalom.

Póli odalépett hozzá és szólt:

— Tán el akarsz hagyni, Stefi?

Stefi a barlang rozszant ajtajára pillantott és felelt:

— Ej! most hagyjalak itt? Nem!

„E-e-ej!” mekegett a kecske.

Ott álltak aztán hallgatva és nézték, hogyan rágja a hamuszürke, hosszuszakállu kecske a szénát, néha-néha elmekegve egy-egy: „M-e-ég!”, mintha ezzel meg akarná nyugtatni azt a két mellette álló emberi teremtet, a ki még nem emelkedett föl az ő kecske-bölcseségére, hogy bizony az életben mit tehetünk: együnk-igyünk, mert ugyis meghalunk! „M-é-e-g”, meghalunk bizony, Péter is, Póli is, Stefi is, mindnyájan. Azután a kecske ledőlt a szénamaradéokra és kérődzve szundikált és nem törődött tovább az emberek erényeivel, büneivel.

De azok ketten még sokáig álltak ott a kecske mellett, némán, mozdulatlanul; mind a kettejüknek meg voltak a saját gondolatai a türelemről és megadásról, a kinről és szenvedésről. Most a törzs varázsló asszonya közeledett feléjük.

Póli elébe szaladt.

— Jaj, be jó, hogy olyan korán jön, Luci néni! Nagyon rosszul van a szegény Péter.

— Majd teszünk a hátára kenőcsöt, hogy legalább az éjszakát nyugodtan tölthesse, szólt a vén varázsló.

A két asszony belépett a barlangba. Ott feküdt, szempillái bezáródva, mintegy bódultan, a kinos megpróbáltatást szenvedő férfi.

Az asszonyok belépése fölébresztette. Ujra megjött a fájdalom, újra vonaglott és aztán újra elbódult, mint valami félig

letaposott féreg, mely hiába vár az utolsó taposásra, mely teljesen összezuzza és kinjainak mindenkoron véget vessen.

Póli ott kuporgott a tűzhely szögletében, kötényét szeme előtt tartva. Nem sirt; kiapadt már a könnye. A javas asszony sárgás irt kent egy rongyra. Aztán belépett Stefi a barlangba egy másik cigány kíséretében. Pétert föl kellett emelni fekvő helyéről. A két erős ember megfogta a durva lepedő négy csücskét s óvatosan fölemelték és azután hasra fordították a beteget.

Péter már nem jajgatott: mint a vadállat üvöltött fájdalomában.

Luciné levette a beteg hátáról a kenőcsös rongyot és ujat tett helyébe. A régi rongyot a tűzbe dobta s Pólihoz fordulva, mondá:

— Most már a jó tündérek királynéjához, a Mantiához fohászkodunk. Hátha ez segít a nyomoruságunkon!

A javasasszony elkezdte a ráolvasást:

Kilencz tündér jön, meg akarják kötözni a Lolmisót; férjhez megy a Mantia, szereti a veres egerekből font koszorut. Mantia fonok én neked egerekből koszorut. Siessetek, siessetek egerek a gonoszhoz; adjátok vissza egészségemet. Édes Istenem, öld meg a gonosz szellemeket, a melyek bennem lakoznak és segíts rajtam!

Aztán egérialakra kivágott vörös posztódarabkát dobott a tűzbe:

— Két hét múlva husvétünk lesz; akkor majd csinállok valamit, a mitől aztán vagy meggyógyul, vagy . . . Erre a javasasszony elment az idegen cigánynyal.

Meggyógyulni, vagy . . .? Ez volt az, a mi fölött a szegény szenvedő férfi hosszú napokon és még hosszabb éjjeleken át eltöprengett. Sokáig esend uralgott a barlangban, mig nem Péter megmozdult. Üvöltésben tört ki, mint az állat, mely a kegyelemdőfést kapja. Vagy . . .? S azután? Nem merte a gondolatot tovább fűzni. Ő már az „aztán“-t nem tudta többé megváltoztatni. Itt feküdt és várta az álomtalan éjszaka lassu továbbszálltát. S így lesz ez majd husvétig napról-napra, éjszakaról-éjszakára. S aztán meggyógyul, vagy . . . . Ott gugol a tűz mellett az a két emkeri lény, mely e világon a legközelebb áll hozzá; de az sem segíthet rajta; s hát ha nem is akar rajta segíteni! Minden, a mit szeretett, minden, a mihez reménye fűződött, eltűnt, összeomlott, elenyészett, és mindez a nélkül, hogy megérdemelte volna. Harcz volt ez az életért, halálharcz, mely nem birt elvégződni.

Almot nem hozó kínos éj követte az estét. Mi lesz velem? tépelődött Póli, a szép cigányasszony; s mig szive lázasan vert és vére tombolt, egy mozdulatával sem árulta el benső hánykodását. Ott ül vele szemben Stefi. Erzi a tüzes boru a szemeknek mélységes tekintetét; azt a tekintetet, mely hónapok óta lelkéhez tapadt, s a melytől sem ébren, sem

álmában nem menekülhetett. Mit is énekelt azon este odakünn: „Kis sátradat majd elhagyom“ . . . Hátha csakugyan elhagyja. Mi lesz ő belőle? Érezte most, hogy ez az élet már ő reá nézve nem élet többé. De azért még sem fogja elárulni magát. Menjen Stefi, a merre lába viszi. Az ördögnek nem enged s mint hűségét megtartó asszony fog a férje hullájára borulni . . . Összeborzadt; hiszen a sir már itt tátong előtte nyitott szájával! Husvétkor meggyógyul, vagy . . .

Stefi nem gondolt ilyesmire. Neki dolgoznia kellett, még pedig most kettő helyett, három számára, éjjel pedig virrasztania; s ez elég volt ő neki. Nem kérdezte önmagától, hogy miért, minő jogon; valakinek csak dolgoznia kellett, mert hát valamit csak enni és inni kell az embernek; aztán végre meghalunk; úgy mint ott Péter bátya. Meghalunk . . .

A kecske unta magát a fénytelen éjszakában, oda dörögözött a barlang ajtajához s elmekegte magát: „Me-e-g!“

Stefi fölkel és beereszté a kecskét a barlangba. Aztán ismét leült a tűz mellé, behunyta szemeit és félig-meddig szundikálva, azon törte fejét, vajjon holnap melyik közellevő faluban adhatja el a rostáit. A kecske lehevert a beteg fekvőhelye elé s olykor-olykor feléje pislogott hosszú fehér szempilláival.

Péter megmozdult fekvőhelyén. Tüskés álla mind jobban-jobban mellére hanyatlott, ujjai reszketve motoszkáltak a rongyos takarón, mintha lelke valami haraggal küzdene; sovány kezei lassankint összekulesolódtak, meggömbültek a fájdalomtól. Aztán suttogá: „Pó—li, gyer ide!“ A nő nesztelenül emelkedett föl helyéről s odalépett férje elé. Péter mereven nézett feleségére. Milyen élvezettel szokott ő ebbe a szép barna arcba tekinteni. Milyen jó lenne itt maradni mindig ő mindig, örökké látni ezt a szép feleséget! De hát majd husvétkor . . ., vagy . . .

Egy mély sóhajtás után odaszólt a feleségéhez.

— Póli! könnyebben érzem magam; hiszen nincs oly messze husvétig. Akkor meggyógyulok, úgy-e Póli, vagy . . . No, ne sirj! Ugy-e, nem érdemeltem meg? Nem követtem el semmi gonoszt; nem vertelek meg soha, és mégis . . .

— Soha, soha! — zokogta Póli.

— De majd fog-e rólad gondoskodni Stefi? Én azt hiszem, hogy neked is könnyebb lenne, ha majd hozzá . . .

Nem fejezte be; a testi-lelki fájdalom erőt vett rajta; egynehányat nyögött, akkor visszaesett, mintegy éber álomba merülve.

Stefi fölkel és kivezette a kecskét a szabadba. Künn már pitymallott. Tavaszi idő volt; fátyolszerű eső hullt; szél rázta a fákat, mintha sarjadoszó rügyeiket irigyelné tőlük. Sokáig állt Stefi a barlang előtt. Eltelt ez az éjszaka is. Milyen éj volt ez! „Neked is könnyebb lenne, ha hozzá“ . . . Mivel adott ő erre okot? Még a szél is azt nyögte: könnyebb volna,

ha ... Ő erre soha sem is gondolt; és most a bátyja ő reá gyanakodik. Ő megtette mindig a kötelességét; mi joga van Péternek, hogy ilyesmit hányjon neki szemére. Szeretett volna valami dalra gyujtani, a mi elvonhatta volna gondolataitól, nyugalmat szerezhetett volna neki, — de nem tudott; elég baj volt a tegnapi esti dala. Van a zsebében még néhány forint, ha elfogy ... aztán ... ki tudja, mi történik addig is. Neki kerülnie kell azt az asszonyt; nem akarja bántani haladokló bátyját semmivel, de semmivel ... A falu felé vette útját, ahonnan csak késő este tért vissza a barlangba.

Igy telt aztán nap nap után; gyötrelmes napok, még kinosabb éjjelek. S aztán felvirradt husvét napja is. Péter se meg nem gyógyult, se meg nem halt, de nem is nyögött és üvöltött annyit, mint azelőtt; csendesen, kábultan feküdt a ronda szalmaágyon. Nem volt remény többé felgyógyulásához. Ezt már mindnyájan tudták és most csak arra vártak, mi lesz majd husvét másodnapján.

Kora hajnalban Luci, a törzs varázsló asszonya ősi szokás szerint egy kis bölesőalaku skatulyát készített, az ugynevezett bicsapen-t (küldeményt). Ezt vörös és fehér gyapottal körülfonta, miután belsejébe mindennemű titkos gyógyszereket tett, a melyeket előbb a csapat minden embere megérintett a kezével. Azután nagy proceszsióval elvitték a Péter barlangja elé. Luciné bement a barlangba és két férfi segítségével tiszta fehéreneműt adott a betegre.

— Már megyünk? susogta Péter.

— Már fel akartok öltöztetni? Pó—li ... ugy-e ma husvét napja van ... vagy ...

Nem fejezhette be, csak egyet s aztán még egyet csuklott; begörcbült ujjait a rongyos takaróba mélyesztve, ott feküdt nyitott szájjal, egyik szeme behunyva, a másik kitágulva, megüresedve.

— Nem köll ennek már a bicsapen-ünnepen részt venni! — susogta halkán Luciné s kiosont a barlangból.

Póli ráborult a férje holttestére.

— Peter, én nem vétettem neked soha; én hűséges feleséged voltam, — nrditá örülten.

A két idegen férfi is kiment a barlangból, hogy részt vegyen a bicsapen-ünnepen.

Nagy proceszsióval vitték a bölesőalaku skatulyát a legközelebbi folyóvízhez és miután mindegyik még egyszer a kezével érintette, ott hagyták.

Aztán vigan tértek vissza, mert hát meghozva a szokásos husvétai áldozatot a rossz szellemeknek, biztosak voltak, hogy ebben az évben elkerüli őket a betegség.

Végre is elmentek a Péter barlangja elé, hogy a halotti szertartásokról gondoskodjanak.

Stefi ott járkált köztük, hallgatagon, szótalánul és töltögette a pálinkát az embereknek.

Póli egy más család barlangjába költözött s csak néhá néha mutatkozott, sápadtan, fekete özvegyi kendőjébe burkoltan. S eltelt három keserves nap és Pétert eltemették.

Aznap este Póli és Stefi megint a kecske mellett álltak.

— Te hol hálsz, Stefi?

— Lemegek a faluba, — felelt a czigány.

— Én Luczinénál hálok, — mondá a szép özvegy. — De aztán mi lesz tovább, Stefi? Elválunk, ugy-e?

— Hisz Péter azt mondta, hogy talán neked is könnyebb volna, ha hozzám . . .

Stefi nem fejezte be szavait. — Poli a kezét nyujtá.

— Ha majd a gyászidő elmulik!

— Persze, hogy csak akkor! — felelt Stefi. — Majd csak kettecskén is megélünk talán . . .

— Me-eg, me-eg! — hangzott a kecske felől.

S Péter már öt óra hosszat feküdt az erdőszéli jávorfa alatt, eltemetve, elfeledve . . .

Mihászna András közrendőr válogatott köpködései.

Thuh! . . . az áldóját! . . . Az embörnek szörnyen tapintatosnak és okosnak kő lenni, mer könnyen megesik vele, hogy kihajítják hivatalosan a Magyar Kir. Allamrendőrségtű. Oszt az embörnek sincs állása, meg a Röndör-ség is vesztött egy töhetségöt. De hát, mögértsék a tisztölt urak, hát szólok.

A múltkor ész nekü haj-tattak az istentül elrugaszkodott tűzélesztők és ótogatók. (Hát mán én csak így nevezöm a disznait, mer' elősző meggyuttyák a házakat, oszt, hogy azt mondják róluk, hogy gyorsan tudnak mozgósítani, menten eloltják.)

A Kerepesi-úton futottak veszettül.

— *Lassabban, az anyátokat!* mondom nekik, előtlyátok, ha lassan mentek is.

De ők csak mentek tovább szó nekü. Csak a trombitával fúttak nagyokat.

— *Megállj te, az apádat!* mondok most má nekik, mer hogy az anyjuk rajtuk nem segitött.

De hát erre se átak meg.

— No, a mindenteket, majd megmutatom én, hogy segíték a bajotokon. Fölütem egy komflisba (persze nem az én költsé-

gemen, az állam fizeti), oszt utánuk! Szegény komflis lova majd hogy nem belegebedt, mire elértük. Eppen a tűzné átak meg, a mit az elébb élesztettek nagy titokba, hogy legyen mit nekik ótani a nagy unalmukba.

— Várok, mondok, mig elótyyátok! El is ótották nagy sietséggee, mire odalépek nagy tekintélylyee:

— Mi a száma a kocsidnak, heee! Mondd mög, mer fizetsz majd tizenöt pengőt sebös hajtásé, a mit a fővárosi tanács se vesz le rúlad.

Mög is mondta, a mint parancsótam.

Két nap se teet bele. Tizenöt pengőt köllött fizetni a kocsisnak a sebös hajtásé. A fővárosi tanácsnak még pedig!...

No, hát oszt mongya valaki, hogy itt nincs tekintély és ész, államröndőrségi!

Mer hogy tekintély az, ha egy röndör mögbüntethöti a tanácsot, annyi bizonyos, de még bizonyosabb, hogy észnek is köll itt lönni, mer a sebössen hajtó tűzélesztő és ótó kocsist futtába utolérni nem kis dolog.

No, ujságnyrók, lesz mirü irni, az apátok rézangyalát!

Petőfi levele.

Petőfi Sándornak, a lánglelkü magyar költőnek egy ismeretlen levelét közöljük alább, abban a reményben, hogy olvasóink azt szívesen fogják venni. Ezt a levelet Petőfi 1848-ban írta. Elmondja benne, hogyan és miért bukott meg Szabadszálláson a képviselőválasztások alkalmával. Szinte hihetetlen, de még is szomoruan igaz, hogy Petőfit, a kinél jobban senki sem szerette a népet, a kinél őszintébben senki sem szerette a szabadságot, ellenségének tartotta az „uraktól“ és a papjától elbutított nép. S megtörtént az az örök gyalázat, hogy Petőfi megbukott a képviselőválasztáson. Mi mindenre nem vezethet a nép tudatlansága!

Különben hadd beszéljen maga a levél:

Kun-Szent-Miklós, jun. 15.

„Eljött az idő, midőn nemzetté lett a nép s ő választja képviselőit az országgyűlésre, nem pedig a nemesség. Kaptam az alkalmon; hogy a ki eddig az irodalomban képviseltem a népet, képviseljem most az országgyűlésen is... Ki ismerné jobban szükségeit, mint én? ki védelmezné lelkesedettebben jogait, mint én? hiszen a nép az én vallásom, Istenem!

Lejöttem szülőföldemre Kis-Kunságba, proklamációt osztottam szét a nép között, azt az egész kerület választóinak igen nagy része lelkesedéssel fogadta, s egy hangon azt beszéltek, hogy engem választanak követnek. Néhány napra felrándultam Pestre s mire ismét visszajöttem, oly borzasztó hírek kerengtek felőlem, milyenek csak a legelvetemedettebb

gonosztevőt illetik. Mindazáltal a szent-miklósi nép látni és hallani kívánt, hozzám jöttek deputatióban vagy kétszázan. Elmentem velök a városházához s bejelentettem a tanácsnak, hogy népgyűlést fogok tartani. El akarák tiltani föllépésemet. Nem engedtem. Végre beleegyeztek oly föltét alatt, ha minden következményért magamra vállalom a felelősséget, s ha tartandó beszédemet előlegesen bemutatom nekik írásban. Az első feltételt elfogadtam, a másikat nem fogadtam el két okból: először mert magam sem tudtam még, mit fogok beszélni, másodsor mert, ha előre készítettem volna is beszédemet, nem azért törölték el márczius 15-én a censurát, hogy munkámat a tanács vizsgálása alá bocsássam. Azt kérdezte a bíró, hogy miről fogok hát beszélni? Mondám: a követválasztásról s azon rágalmakról, melyeket távollétemben rám kentek. Iszonyun fölforrtyan, hogy a követválasztásról szónokolhatok, de bírói minden hatalmával tiltja, magamat a vádak alól mentenem. Oh bírók példányképe! Ellenem minden aljasságot hagyott terjeszteni s terjesztett ő maga is és tölem eltiltja, hogy ne merjem igazolni magamat! És ez ott történt a városházban, az igazság templomában.

Kiálltam a városház elé, s beszéltem az összegyűlt néphez a követválasztásról és hallgattam a rám sujtott vádakról, nem a bírói parancs következtében, hanem láttam a nép arczáról, hogy ha csak emlitem is rágalmazóimat, (kik a városház egyik ablakából néztek) azonnal berontanak, s szétszaggatják őket, mint a rosz bankókat.

Még mikor a városház termében értekeztem az érdemes tanácscsal, véletlenül megcsördült oldalomon a kard, erre a nép ott kinn elkiáltja: „baj van, Petőfit bántják!” s betódultak és csak akkor csillapodtak le, midőn meggyőződtek, hogy nem akartak bántani. Elvégezvén dolgomat a tanácscsal, a nép harsongó éljenzés közt kísért ki, s a mint később megtudtam: mig beszéltem, közülök többen kinyitott bieskákkal álltak körülöm . . . Azt hallották, hogy elleneim le akarnak engem beszédem közben rántani . . . El voltak határozva, hogy a ki hozzám nyul, irgalmatlanul legyilkolják. Szerencséjökre moczczanni sem mertek, a népgyűlés a legnagyobb renddel oszlott szét, s az egész város köznépe mellém esküdt és azóta tán-torithatlan hiveim a mai napig.

Délután átrándultam Szabad-Szállásra egy kis körülnézés végett. Egy tanácsbelitől magától hallottam, hogy a nép csaknem kivétel nélkül részemen van, valamint a laczháziak és fülöpszállásiak is. Nyugodtan mentem vissza Szent-Miklósra, semmi kétségem nem levén többé felőle, hogy én leszek a követ. Isten látja lelkemet, miért örültem a megnyerendő követségnek: dicsvágyból és haszonlesésből-e vagy egyedül azért, hogy a nép boldogságáért és jogaiért küzdjek?

Mire visszatértem Szent-Miklósra, elleneim ujra szaporiták az ócsárlásokat, rágalmakat, hazugságokat ellenem, többek

között, hogy az én délelőtti beszédemet egy ujságból loptam, hogy most délután Szabad-Szállásba be sem eresztettek, hanem a város végéből visszakergettek stb.

Tegnapelőtt délután egy barátomhoz, kinél itt szállva vagyok, egy levél érkezett a várospecséttel s „Szabadszállás városa birái“ aláírással. Ez becsületére válnék a legutolsó kanásznak; a legelső — — — — — Tartalma többek között: „Ezen fenyegető veszélyt a fanaticus izgató Petőfinek követünkül magát feltolni akaró erélytelensége (???) okozá, kinek nálunk is voltak ugyan néhány követői, kik elámittatva levén, nem tudták, hogy mily vipera fajt akartak keblökbe rejteni; de hála a nemzetek mentőjének, ezen polgárok fölvilágosodva átlátták, sőt elismerni készek, balvéleményeikből könnyen lehető végveszélyét kedves nemzetünknek. Petőfi egy polgártársunk azon kérdésére, hogy mikor leend már béke honunkban, azt felelé, hogy sohasem, míg ezen ország vissza nem száll azokra, kiké volt, t. i. a tótokra; — ebből átláthatni, hogy mily veszélye lenne ily alacsony jellemű egyént több jeles hazafiak mellőztével személyünk országos képviselőjeül küldeni követnek, kiről fölteszi már minden polgár, hogy bennünket kész lenne eladni a legesekélyebb árért. Ilyetén állásában a dolgoknak, ma nálunk közgyűlés tartatván, elhatározatott, hogy tisztelt polgártársunk által tudtára adni kívánjuk Petőfinek, hogy ha személyes bátorsága és élete kedves, igen jól tenné, ha a jövő nemzeti gyűlésre menő követ választására a jövő csütörtökön köztünk meg nem jelenik, mert a nép ingerült, s nem állhatunk jót, méltó haragja felgerjedésében lehető düheért“ és a többi stb. — Barárom, kihez e levél intézve volt, átadta nekem. Azt gondoltam, hogy e terroristicus levéllel csak el akarnak engem onnan ijeszteni, de elhatároztam, hogy ha igazán akármilyen ingerült is a nép ellenem, a rám árasztott becstelen rágalmak következtében meg fogok a választáson jelenni s az ingerülteket fölvilágosítom és lecsillapítom... De ha ezt el nem érném is, ott leszek csak azért is, nehogy párthiveim méltó boszankodással azt mondják, hogy elhagytam őket, kik oly tántorithatlanul ragaszkodtak hozzám. Tegnap este felé átmentem Szabad-Szállásra. Egy ismerősömhöz szálltam, Midőn ott megláttak, az egész háznép iszonyu rémületbe esett, alig voltak képesek ennyit mondani:

— Az Istenért, távozzék el tüstént, ebben a szempillantásban, mert mindjárt agyonverik. Tegnapelőtt majd éjfélig tartottak népgyűlést ön ellen s a népet felbőszítették. A pap, kinek fia akar követ lenni, azt mondta: mihelyt bejön a városba, azonnal félrevereti a harangokat. Távozzék ha élete kedves!

(Vége következik.)

Az ujságirókról.

„Nem kell tünni a lelkiismeretlen ujságirók garázdálkodását.“ Ezt a jelszót adta ki a minap egy olasz tudós, a ki több füzetben keresztül ismerteti a lapoknál divó lelkiismeretlenséget, hogy gyakran olyan embereket támadnak meg, a burzsoa ujságirók, a kik ezt éppenséggel nem érdemlik meg s olyanokat dicsérnek az éig, a kiknek semmi érdemük sincs. A tudós szerint az ujságiróknak alá kellene írni minden czikkelyüket, hogy a nyilvánosság látná, ki írta a támadást vagy az ostobaságot s hogy felelősségre lehetne őket vonni. Gyakran innak, ugymond, az ujságirók olyan dolgokat, a melyekért ugyan még nem lehet sajtópert indítani, de a melyek mégis alkalmasak arra, hogy másoknak létét vagy becsületét tönkre tegyék. Az ilyen ujságirók aztán vigan mászkálnak tovább az utcákon és nem tudja meg sohase az illető, a kiről szó van, hogy ki ásta alá becsületét. A híres tudós, a kinek neve Sighele Seipio, így ír az ujságirókról:

Senki sem tagadja, hogy az ujságirói hivatás napjainkban a legfontosabbak közé tartozik. Az ujságirónak nagy hatása van a közönségre s olyan orvoshoz hasonlítható, a ki a szenvedőkre rákényszeríti a maga akaratát.

Elméletileg véve a dolgot, különös egy kissé, hogy az állam, a mely erkölcsi biztosítékokat követel minden orvostól, ügyvéd-től mérnöktől, hivatalnoktól, mielőtt hivatásuk gyakorlását megengedi, semmit sem követel az ujságirótól.

Erre ugyan azt válaszolhatnák sokan, hogy hiszen sokszor esküdtek hoznak ítéleteket, a kik nem jogosak, a leg-súlyosabb vétségre, vagy hogy képviselők határoznak nemzetek sorsa felett, holott azok nem szociológusok.

Előre is kijelentem, hogy nincs szándékomban törvényjavaslattal előállani, a mely esküdtté, képviselővé vagy ujságiróvá válás jogát korlátozná.

Hogy az ujságírás terén maradjunk, azt hiszem, hogy az a követelés, hogy minden czikkely a szerzője nevét viselje, kitünő iskolája volna az erkölcsiségnek s nagy biztosítéka a műveltségnek.

Ha az ujságokban heves támadást olvasunk személyek vagy intézmények ellen s a czikkely végén nem találok a szerző nevét vagy ismeretes álnevét, úgy érzem, mintha egy névtelen levéllel volna dolgom.

Tudom, hogy azt fogják mondani, hogy maga a lap felel azért, a mi benne megjelenik. De hát miben áll a felelősség? Abban, hogy ha sajtóvétség esete forog fenn, elítélik a szerkesztőt, esetleg a kiadót is, holott tán mind a kettő ártatlan.

De igazságos dolog-e, pedig hány olyan eset van, a melyben az ember semmiféle lépést sem akar tenni valamely közlemény ellen, mert hiányzanak belőle a vétség ismervei, —

hogy akár dicséret, akár megrovás szélnek eresztessék, a nélkül, hogy a világ tudná, ki az a ki dicsér vagy megró.

Ilyen esetekben — ismétlem — az ujságot névtelen levélnek kell tartanom, a mely még ha igazat tartalmaz is, azt a hibát követi el, hogy az igazságot nem erősíti meg az aláírás által. Lám az irodalmi vagy tudományos vitatkozások lovagiasabb és eredményesebbek, mint a napilapok támadásai: Miért? Mert az irodalmárok vagy a tudomány emberei *nyíltan védik meg nézeteiket vagy támadják meg mások elveit s nem bujnak egy folyóirat vagy akadémia köz-felelőssége mögé.*

Véleményem szerint az ujságírásnál ugyanazt az eljárást kellene meghonosítani, mint a kereskedelemben, a hol az áru megítélésének első támpontja a gyár védőjegye.

Ha mindenki aláírná a czikkelyét, akkor a közönség könnyen megítélhetné, hogy mennyi őszinteség van a közlött gondolatokban. Ha a czikkelyeket alá kellene írni, bizonyára a hírek tekintetében nagyobb pontosság nyilatkoznék meg a hirlapokban.

Elő a nyilvánosság elé az ujságírókkal!

Különfélék.

A táplálkozásról. A munkások közül csak nagyon kevés, mondhatni néhány van abban a helyzetben, hogy jól táplálkozassék és a munkában elvesztett testi erejét kellőképen pótolhassa. A munkásság zöme kénytelen a legrosszabbul táplálkozni, mert kevés béréből, a mit neki a tőkés fizet, nem vehet magához olyan ételeket, a melyekben nagy mennyiségben van meg a tápláló erő és a melyek az életfentartásra okvetlen szükségesek. Így pusztul el aztán idő előtt a munkás, a munkában való kimerülés és rossz táplálkozás miatt. Egy tudós kimutatja, hogy a munkások mindig olyan ételeket esznek, a mikben semmi tápláló erő sincs, *ilyen az édes és savanyu káposzta, a rossz kenyér, a répák és a krumpli.* Jó ételt, a milyenek itt fel vannak sorolva táplálóságuk sorrendjében, alig látnak a munkások:

Tojásban van . . .	47—	százalék tápláló fehéranyag.
Tehéntejben van . . .	26—	» » »
Lencsében van . . .	25·70	» » »
Quargliban van . . .	25·05	» » »
Sajtban van . . .	25·04	» » »
Sonkában van . . .	24·74	» » »
Bablisztben van . . .	24·27	» » »
Rizsben van . . .	24·37	» » »
Salátában van . . .	24—	» » »
Borsóban van . . .	22·85	» » »
Spinátban van . . .	21—	» » »
Csirkehusban van . . .	19·72	» » »
Marhahusban van . . .	14·50	» » »
Disznóhusban van . . .	14—	» » »

Az Akadémia és az ujságírók. A burzsoa tudósokból álló testület, az Akadémia jól odamondott a multkor a fölületes ujságíróknak. Azt mondta, hogy nagyon megszokta már a lapok *lelkiismeretlen bírálatait*. Különösen az Akadémia főtítkára nincs megelégedve az ujságírókkal, a kikről így nyilatkozik:

„Ha a hírlapok az ő alapos bírálataikkal rámutatnának a meglevő bajokra és okos fejtegetéseikkel előmozdítanák a dolgok gyorsabb érlelődését, bizony meg is köszönnék szíveségöket. De az olyan bírálatokra, a minőkkel az idén tisztelték meg az Akadémiát, bizvást elmondhatjuk: Adtál uram esőt, de nincs köszönet benne!”

Ahhoz az üres tudományhoz, a melyet az akadémiában üznek, éppen hozzáillik egyes ujságírók üressége.

A halál megállapítása sugarakkal. Párisban egy tudóstestületben Bougarde arról értekezett, hogy mily hasznavehetőek az X-sugarak, a melyeket nemrégén fedezett fel egy tudós, a halál megállapításában. Az ember nem is gondolja, hogy mily nehéz a halál megállapítása és mily tanácstalan ezzel szemben a tudomány. Az eljárások, melyeket e végre alkalmaznak, olyanok, hogy vagy nem állják ki a szigorú bírálatot, vagy pedig fölötte veszedelmesek és ha halál még nem következett be, ezekre mulhatatlanul bekövetkezik. Bougarde most azzal lép elő, hogy az X-sugarak segítségével biztosan és könnyen meg lehet állapítani: bekövetkezett-e már a halál vagy még nem. Allítását fénykép-bemutatókkal támogatta. A fényképek, melyek X-sugarakkal készültek, a mellkasi szerveket ábrázolták. Az élőkről felvett képekben a szervek határvonalai el voltak mosódva. Ez onnan van, hogy e szervek az élőben a légzés és a szívverés folytán állandóan mozgásban vannak, míg a halottban a szervek mozdulatlanok és a képek határozott körvonalakat tüntetnek fel.

Kutató utazás a déli sarkra. Mikor Nansen megtért utazásából, kijelentette, hogy nem sokáig marad az emberlakta földrészen, hanem új kutató utazásra indul: a déli sarkra. Ugylátszik azonban, hogy a nagy sarkutazó mégis kellemesebbnek találja az életet a nagy városokban, mint az örök jég hazájában és egyelőre még éppen nem készül az újabb utra. Helyette elmegy más: Borekrevink, a ki immár indulásra készen áll hajójával és társaival. A hajó, mely a veszélyes kirándulásra viszi, leggyöngébb helyén is 32 hüvelyk vastagságú. Egész terjedelmében 3 hüvelyk vastagságában egy sajátságos amerikai fából készült burkolattal van beborítva, a mely nem reped és nagyon kemény. A hajó július végén indul Londonból. A kutató utazás célja a déli sarkhoz közel férni, a mennyire lehet és különösen az Ausztrália irányában eső vidékek kikutatása. Borekrevink hatvan szibéri szánkókutyát visz magával, egy sereg postagalambot és három évre elégséges élelmiszerral rakja meg a hajót.

Új bolondgomba. „Iparosifjusági Lapok” czímmel valami új munkásbolondító lap indult meg. Az iparosifjak országos egyesülete adja ki minden héten egyszer és most jelent meg

az első száma. Agyba-főbe dicséri Dániel kereskedelemügyi minisztert, a kiról a dicsőeneket így végzi: „Adja Isten, hogy az a sok üdvös eszme, a mely az agyában forr, a mi javunkra mielőbb valósággá váljék.“ S egy ilyen rongylap, a mely így ír a munkásnép egyik legnagyobb ellenségéről, azt meri mondani, hogy az iparosifjak érdekében száll sikra. Ezt a lapot is természetesen, mint a többi hasonszörüt, kormánypénzen adják ki. A cél: megbontani a szociáldemokrata munkásnép szervezetét. Ezt a célt azonban nem fogják elérni legujabb rongylapjukkal sem. Önérzetes munkásember a kezébe sem veszi!

„Jézus Weitling Vilmos élete és tanítása“ című könyvet a szociálizmus eszméjének terjesztésére melegen ajánlhatjuk. A könyvet, a mely 160 oldal olvasni valót nyújt, Jézusnak két arcképe disziti. Különösen vallásos kedélyű emberek olvashatják nagy haszonnal. Tíz könyv ára 1 frt 50 kr. Utánvétel mellett is küldjük bérmentes szállítással. Egyes példány ára 25 krajczár.

„A nő és a szociálizmus“ vagy „A nő a múltban, jelenben és a jövőben“ című nagybecsű munka még mindig kapható a kiadóhivatalunkban. Ára Budapesten 25 krajczár, vidékre küldve 35 kr. Bebel Ágoston, német szociáldemokrata képviselőnek, ez a világhírű munkája, a mely közel 600 nyomtatott oldalt tartalmaz, tehát egy vaskos könyv, nélkülözhetetlen mindenkinek, a ki a szociálizmust alaposan megismerni akarja. Német nyelven 25 kiadást ért meg. Ajánljuk minden olvasónknak figyelmébe. Ezelőtt 1 frt 50 kr. volt a bolti ára. Megrendelések a „Népolvasótár“ kiadóhivatalához intézendők. Vidékről a pénzt bélyegeken is beküldhetik.

Buza árak.

Buza	77—81 kilós
Pestvidéki	11 frt 70 kr. 12 frt — kr.
Fehérmegyei	12 > 75 > 12 > 50 >
Tiszavidéki	12 > 20 > 12 > 50 >

A buza ára a múlt hét óta változatlan.

Rozs	8 frt 50 kr.	8 frt 70 kr.
Zab	7 > 20 >	7 > 60 >
Tengeri	5 > 20 >	5 > 25 >
Köles	— > — >	— > — >

Hüvelyesek.

Fehér, nagyszemű bab 8 frt — kr.—16 frt — kr. Gömbölyű bab 7 frt — kr.—9 frt — kr. Barna bab 6 frt 50 kr.—10 frt — kr. Lencse 14 frt — kr.—18 frt — kr. Borsó 8 frt 50 kr.—9 frt 50 kr.

Sertésárak.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferenczvárosi petroleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonsumvásár árjegyzése június 14-én: Készlet 76 darab, új felhajtás 1370 darab. Összes felhajtás 1446 darab. Elszállított budapesti fogyasztásra 1001 darab, eladatlanul visszamaradt 445 darab. — Napi árak páronként: Malacok 50—100 kgr. súlyban 40 kr. 120—180 kgr. súlyban 57—58 kr. 220—280 kgr. súlyban 56—58 krajczárig kilónként. — A vásár hangulata élénk, árak változatlanok.

Fősz

MEZŐF

Budap

a h

TARTALOM

Hiába

A jövő

Első